

Driftsplan

Parti fra Sakselva

for Salvassdraget

Bangsund, april 1999

Innholdsfortegnelse

1.0 Forord	s.	5
2.0 Sammendrag	«	6
3.0 Bakgrunn, målsetting og avgrensninger for driftsplanarbeidet	«	7
3.1 Bakgrunnen for driftsplanarbeidet	«	7
3.2 Målsettingen med arbeidet	«	7
3.3 Avgrensning av planarbeidet	«	7
4.0 Generell beskrivelse av Salsvassdraget	«	8
4.1 Beliggenhet	«	8
4.2 Geologi	«	8
4.3 Klimatiske, hydrologiske og limnologiske forhold	«	8
4.4 Om vegetasjonstyper og arealfordeling	«	9
4.5 Fauna	«	9
4.6 Næringsutøvelse	«	9
4.7 Om de lakseførende strekninger	«	10
4.7.1 Moselva	«	10
4.7.2 Salsvassdraget	«	10
4.7.2.1 Hendeelva	«	10
4.7.2.2 Eida / Sakselva	«	10
4.7.2.3 Helsåa	«	11
4.7.2.4 Nedre- og Øvre Straumen	«	11
4.7.3 Skrøvdalsvatnet	«	11
4.7.3.1 Skrøvdalselva	«	11
4.7.3.2 Kvernvasseelva	«	11
4.8 Rettighetsforhold i vassdraget	«	11
4.8.1 Grunneiendommers plassering og hjemmelshaver	«	12
4.8.2 Fiskerett i Moselva	«	12
4.8.3 Reindriftsnæringens rettigheter	«	12
4.9 Vassdragets status i annen plansammenheng	«	13
4.9.1 Verneplan 4 - varig verna vassdrag	«	13
4.9.2 Arealplan for Fosnes	«	13
4.9.3 Oversiktsplan for skogbruk i Fosnes	«	13
4.9.4 Miljø- og Ressursplan for Fosnes	«	13
4.9.5 Kultiveringplan for ferskvannsfisk i Nord-Trøndelag	«	14
4.9.6 Strategisk Næringsplan for Fosnes	«	14
4.9.7 Kommunedelsplan for Nærøy	«	14
4.9.8 Andre planer og vern	«	14
5.0 Dagens situasjon mht. biologiske forhold og utnyttelsen av fiskeressursene	«	15
5.1 De biologiske forhold	«	15
5.1.1 Vannkvaliteten i vassdraget	«	15

5.1.2 De ulike fiskebiotopene	«	15
5.1.2.1.1 Moselva	«	16
5.1.2.2.1 Hendeelva	«	16
5.1.2.2.2 Eida / Salselva	«	16
5.1.2.2.3 Helsåa	«	17
5.1.2.2.4 Nedre- og Øvre Straumen samt Straumtjønna	«	17
5.1.2.3.1 Skrøvdalselva	«	17
5.1.2.3.2 Kvernassselva	«	18
5.1.3 Fiskebestanden i området	«	18
5.1.3.1 Laksen	«	18
5.1.3.2 Sjørret	«	19
5.1.3.3 Røye	«	19
5.1.3.4 Andre fiskearter	«	20
5.1.4 Beskatningen i elver, vann og fjorden	«	20
5.1.4.1 Beskatning i fjorden	«	20
5.1.4.2 Beskatning med håndsnøre og oter i vann og elver	«	20
5.1.4.3 Garnfiske i vassdraget	«	21
5.1.4.4 Beskatningsprofil for de ulike arter	«	21
5.2 Næringsinteresser	«	22
5.2.1 Salg av fiskekort	«	22
5.2.2 Åremålsutleie	«	22
5.2.3 Tilrettelagte fiskeopphold	«	22
5.3 Rekreasjon	«	23
5.3.1 Salsvassdraget som rekreasjonsskilde for lokale innbyggere	«	23
5.3.2 Salsvassdraget som rekreasjonsskilde for tilreisende	«	24
5.4 Samlet vurdering av forholdene i vassdraget	«	24
6.0 Driftsplan for den videre forvaltning av vassdraget	«	25
6.1 Konkrete mål for driftsplanen	«	25
6.2 Delplan biologiske forhold	«	25
6.2.1 Fangstregime - fiskeregler	«	25
6.2.2 Tiltak som sikrer mot forurensing og sykdomssmitte	«	26
6.2.3 Problemet med oppdrettslaks	«	27
6.2.4 Forvaltning av anadrom laksefisk i forhold til innlandsfisk	«	27
6.2.5 Styrking av reproduksjon og oppvandring	«	28
6.2.6 Andre tiltak for å styrke reproduksjonen i vassdraget	«	28
6.2.7 Utsetting av yngel - etablering av klekkeri	«	28
6.2.8 Utvikling av egen stamme av sjørøye	«	29
6.3 Delplan for næring og rekreasjon	«	29
6.3.1 Videreutvikle næringsutnyttelsen av anadrom laksefisk	«	29
6.3.1.1 Endring av fisketiden	«	29
6.3.1.2 Tiltak for økt oppvandring i elven	«	30
6.3.1.3 Økt næringsbasert fiske på bekostning av lokalt fiske	«	30
6.3.2 Utnyttelse av innlandsfiske	«	31
6.3.2.1 Tilpasninger i fiskereglene for vassdraget	«	31
6.3.2.2 Utvikle produkter mot innlandsfiske	«	31

6.3.2.3 Utvikle et næringsfiske	«	32
6.3.3 Forbedrede rekreasjonsmuligheter for korttidsbesøkende i vassdraget	«	32
6.3.3.1 Reiselivsbygg med bl.a. båtutleie i Salsnes	«	32
6.3.3.2 Adkomst via skogsbilveier	«	32
6.3.3.3 Lavere fiskekortpris	«	33
6.3.3.4 Åpning for fiskekortsalg i Moselva og Straumen	«	33
6.3.3.5 Felles fiskekort for hele vassdraget	«	34
6.4 Delplan økonomi	«	34
6.4.1 Kostnader ved gjennomføring av biologisk delplan	«	34
6.4.2 Kostnader ved gjennomføring av delplan for næring og rekreasjon	«	35
6.4.3 Ulike finansieringskilder og deres motivasjon for å bidra	«	35
6.4.4 Endelig prioritering av tiltak	«	36
7.0 Handlingsplan	«	38
7.1 Tiltak driftsplanutvalget ønsker gjennomført i løpet av 1999	«	38
7.2 Tiltak andre aktører bør gjennomføre i løpet av 2000	«	38
7.3 Tiltak med behov for bearbeiding og mulig realisering etter 2000	«	39
7.4 Styringsgruppe og sekretariat for den videre prosess	«	39
Vedlegg A - Kroki med inntegning av grunneiendommer Salsnes	«	40
Vedlegg B - Fiskestatistikk for Salvassdraget 1976 - 1998	«	41
Vedlegg C - Oversikt over fiskekortpriser 1998 - Firma Albert Collett	«	42

1.0 Forord

Den nye loven om laksefisk og innlandsfisk trådte i kraft fra 1. januar 1993. Den legger større ansvar på fiskerettshaverne for selv å forvalte fisket på en forsvarlig og rasjonell måte. Av loven fremgår det at dersom det synes hensiktsmessig skal det utarbeides en driftsplan for drift og forvaltning av fisket i et vassdrag.

Salvassdraget er et forholdsvis stort vassdrag av betydelig rekreasjonsmessig og næringsmessig verdi.

Dette er bakgrunnen for at man har nedlagt et forholdsvis omfattende arbeid i dette dokumentet for å drøfte ulike problemstillinger samt konkludere med en omforenet handlingsplan mht. de tiltak som bør prioriteres i tiden fremover.

Driftsplanarbeidet har vært ledet av et driftsplanutvalg bestående av;

Jon Smines, repr. grunneiere Smines og Fjæringen
Torbjørn Westgård, repr. for grunneiere på Salsnes
Joar Kolbjørn Reppen, repr. for Salsnes Bygdelag
Joar Guldvik, repr. for Salsnes Jeger og Fisk
Arnstein Johnsen, Politiet i Namsos og Fosnes, oppsynsmann
Jan Grande, repr. Salsbruket Jeger og Fisk, oppsynsmann
Nils Roger Duna, Politimesteren i Namdal
Kjell I. Tranås, repr. for Fosnes kommune
Trygve Ebbing, repr. for Firma Albert Collett

I tillegg har fiskeriforvalter Anton Rikstad bistått driftsplanutvalget under arbeidet med driftsplanen.

Firma Albert Collett v/Trygve Ebbing har fungert som sekretær for arbeidet med driftsplanen.

Arbeidet med driftsplanen har vært finansiert gjennom tilskudd fra Fosnes Kommune samt fra Statens Fiskefond

Rettighetshaversiden ved Firma Albert Collett har bidratt med den nødvendige egenkapital for å få prosjektet gjennomført.

Bangsund april 1999

Trygve Ebbing
(sign)

2.0 Sammendrag

Salvassdraget ligger i hovedsak i Fosnes kommune. Vassdraget renner fra øst mot vest i en lengde av ca 40 km, og har utløp til Folla.

Salsvatnet og Skrøvsstadvatnet utgjør sentrale elementer i vassdraget som i tillegg til hovedløpet omfatter en rekke mindre bielver.

Nedslagsfeltet består i hovedsak av næringssvake arealer på morene og gneis. Klimaet er preget av grenseskille mellom kyst- og innlandsklima med normalt mild vinter og kjølig sommer. Normal årsnedbør ligger mellom 1800 og 2000 mm pr. år.

Arealet har vært og er dominert av kulturskogbruk som i hovedsak består av gran. Det finnes også store arealer med tresatt impediment og myr.

Naturbasert reiseliv har imidlertid gradvis fått større betydning for næringsutøvelsen i vassdraget gjennom de siste 10 til 15 år.

Store deler av vassdraget er lakseførende med gode gyte- og oppvekstmuligheter, men har også områder som kan forbedres samt områder som pr. idag ikke er utnyttet. Vassdraget har en livskraftig laks- og ørretstamme, men disse er under press fra oppdrettslaks.

Gjeldende fangstregime er i stor grad innrettet mot å hegne om laks- og ørretstammen med fokus på sportsfiske, noe som har virket negativt på innlandsfiskeressursen.

Næringsutøvelsen knyttet til laks og ørret er idag omfattende, men gir likevel rom for rekreasjon spesielt for de lokale innbyggere. For de tilfeldig besøkende er vassdraget imidlertid lite tilgjengelig først og fremst på grunn av få adkomstmuligheter i nedslagsfeltet.

Driftsplanutvalget har med bakgrunn i ovennevnte prioritert følgende områder;

- sikre eksisterende stamme av anadrom laksefisk
- tilrettelegge for økt beskatning av innlandsfiskeressursen
- videreutvikle næringsinteressene i vassdraget fortrinnsvis i kombinasjon med bedre tilgjengelighet også for korttidsbesøkende

For å bidra til å nå ovennevnte mål har driftsplanutvalget skissert følgende handlingsplan for de nærmeste årene:

- revidere fiskereglene for vassdraget
- øke kontrollen med mulige smittekilder
- utvikle næringer, produkter og tilbud i forbindelse med innlandsfiske
- utvidet kortsalg i områder som er tilgjengelige fra bilvei
- gjenutsett av fanget kjønnsmoden laks i ikke lakseførende deler av vassdraget

For å sikre det langsiktige arbeidet med driftsplanen, foreslår driftsplanutvalget at det nedsettes en styringsgruppe som skal arbeide med øvrige tiltak nevnt i denne planen samt sikre en fremtidig rullering av foreliggende driftsplan

3.0 Bakgrunn, målsetting og avgrensninger for driftsplanarbeidet

3.1 Bakgrunnen for driftsplanarbeidet

Den nye lakseloven som trådte i kraft pr. 01.01.93 åpner i større grad enn tidligere for økt innflytelse fra rettig-hetshavere og lokale interessegrupper hva angår utforming av den lokale fiskeforvaltning.

Lovens paragraf 25 finnes det nærmere bestemmelser om gjennomføring og drift av en lokal forvaltningsordning, og driftsplanen-/driftsplanarbeidet fremstår som det sentrale virkemiddel.

Ovennevnte paragraf stadfester at fiskerettighetshaverne plikter å organisere en felles forvaltning av fiskeressursene, om nødvendig med bistand fra offentlig fiskeforvaltning, - videre sies det at det skal utarbeides driftsplaner for vassdrag når dette er hensiktsmessig, og om nødvendig kan slikt planarbeid igangsettes av fiskeforvaltningen på eget initiativ.

Paragrafen stadfester også at et uvillig mindretall av fiskerettshaverne kan tvinges med i samarbeidet av et flertall av fiskerettshaverne gjennom flertallsvedtak.

3.2 Målsettingen med driftsplanarbeidet

Målsettingen med driftsplanen skal være å sikre;

- ressursgrunnlaget gjennom en bærekraftig forvaltning
- grunneiers rettigheter og utnyttelse av ressursgrunnlaget i næring
- tilrettelegging for allmennhetens muligheter for å fiske

Planen vil i seg selv også være en viktig forutsetning for å få offentlig støtte til tiltak som man mener er av betydning for å nå de mål som er nevnt ovenfor.

3.3 Avgrensning av planarbeidet

Av praktiske hensyn har man valgt å avgrense denne driftsplanen til de deler av Salvassdraget som er lakseførende. Dette synes fornuftig både for å avgrense planens omfang og fordi dette vil danne en naturlig enhet i forhold til det offentlige regelverk som gjelder for fiske i elver og vann.

Man innser imidlertid ønskeligheten av en driftsplan også for de øvrige deler av vassdraget. Man vil derfor prøve å ta hensyn til dette gjennom de strukturer som man velger som utgangspunkt for denne planen.

4.0 Generell beskrivelse av Salsvassdraget

4.1 Beliggenhet

Salsvassdraget ligger i all hovedsak i Fosnes kommune, bare små deler av nedslagsfeltet ligger i Høylandet, Overhalla, Nærøy og Namsos kommune.

I vassdraget danner Moselva en ca 1 km lang forbindelse mellom sjøen og Salsvatnet. Salsvatnet er Nord-Europas nest dypeste innsjø med sine 478 meter, og har en samlet lengde på ca 20 km. Det kommer 3 større sideelver ned i dette vatnet; det er Hendeelva, Sakselva/Eidelva og Helsåa.

Salsvatnet henger sammen med Skrøvsstadvatnet som via Straumtjønna og de to korte elvene Nerstraumen og Øverstraumen. Skrøvsstadvatnet er omlag 8 km langt, og har innløp fra elvene Kvernasselva og Skrøvdalselva.

4.2 Geologi

Nedslagsfeltet for Salsvassdraget består i stor grad av bart fjell som er brutt opp av markerte daler hvor det enkelte steder finnes noe morenemateriale. Berggrunnen i området består for en stor del av kambro-silur-sedimenter, overveiende gneis. Dette er en hard bergart som er fattig på viktige mineraler.

De bratte og stort sett gran- og furukledde fjellsidene går over i nakent, isskurt berg med topper opp mot ca 700-800 meter.

Fjellområdene er relativt homogene med avrundede, knudrede topper gjennomskåret av langstrakte sprekksoner med vegetasjon og et nettverk av elver, små vann og tjønner.

4.3 Klimatiske, hydrologiske og limnologiske forhold

Klimaet i området er preget av grenseskille mellom kyst- og innlandsklima med normalt mild vinter og kjølig sommer. Normale middeltemperaturer varierer i løpet av året mellom + 16 grader C og -3 grader C.

Temperaturvariasjonene er minst ute ved kysten og størst i lavlandet lengst øst i nedbørsfeltet.

Normal årsnedbør er 1800 til 2000 mm, og denne kommer forholdsvis jevnt fordelt over hele året med størst intensitet høst og vinter og med minst intensitet i april-juni.

Ved utløpet er vassdragets nedslagsfelt på hele 425 km² og det gir en teoretisk middelvassføring i Moselva på 23 m³/sek. En målestasjon ved innløpet til Moselva (VM-NVE 694 Salsvann 1960-1980) viser måledata tilsvarende et spesifikt avløp på 56 l/sek./km².

Limnologiske undersøkelser viser at Salsvassdraget inkluderer et stort utvalg av ferskvannstyper. Mest spesielt er selve Salsvatnet som er meromiktisk pga. salt bottenvann.

4.4 Om vegetasjonstyper og arealfordeling

Vegetasjonstypen er preget av den oseaniske påvirkningen selv om visse beskyttende fjorder og daler har nærmest en nemoral karakter.

Deler av arealet er preget av kulturskogbruket hvor det i all hovedsak er plantet norsk gran. Det finnes også mye blandingsskog med både bar- og lauvtrær. Furua dominerer i høyere lag hvor jorda er skrinnet og hvor arealet kan karakteriseres som tresatt impediment. Skoggrensa varierer fra 100 til 400 meter.

Tross ovennevnte finnes det også enkelte lommer med edellauvskog, og ved Hende finnes verdens nordligste kjente forekomst av Svartor.

Myrandelen er stor, og består både av bekkemyrer, tilsigsmyrer og større nedbørsmyrer. I de indre delene av vassdraget er andelen dyrka mark svært beskjedne, og i all hovedsak ligger denne nå brakk. Ute på selve Salsnes er det imidlertid en god del dyrket mark som er i drift primært til grasproduksjon.

4.5 Fauna

Dyrelivet i området preges av den store andelen med lavproduktive arealer. Artsmangfoldet er derfor begrenset og preges i stor grad av følgende:

Hjortevilt dominerer ved tilstedeværelsen av en betydelig elgstamme, og denne har bl.a. som resultat av skogbruk og rettet avskyting økt betydelig i antall spesielt fra 1970 og frem til idag. Det finnes også noe rådyr som har økt i antall og utbredelse i hele regionen gjennom de siste 30 år.

Av småvilt finnes det en stamme av skogsfugl, årfugl, jerpe og rype, og områdevis finnes det også endel hare. Det finnes også en meget beskjedne stamme av bever og grevling.

Av store rovdyr er det spesielt gaupa som dominerer, men tidvis er det også observert bjørn og jerv som streifer i de indre delene av nedslagsfeltet. Av små rovdyr finnes bestander av rev, mår, røyskatt, mink, snømus m.fl.

Stammen av havørn har økt betydelig etter 1980, - videre finnes også noe kongeørn. Av andre arter nevnes også lakseand, andre typer ender samt spetter.

4.6 Næringsutøvelse

Skogbruk er den primære arealbaserte næringsutøvelse langs vassdraget. Sett i forhold til det totale areal er imidlertid aktiviteten begrenset idet anslagsvis bare $\frac{1}{4}$ av arealet er produktivt og økonomisk drivbart. Det er like siden 1926 drevet et systematisk bestandsskogbruk i området.

I tilknytning til skogbruket er det etablert noen adkomstveier i den søndre delen av nedslagsfeltet, - i den indre delen av feltet går det en riksvei langs vassdraget som både er av næringsmessig betydning og som danner adkomsten til tettstedet Salsbruket.

I tillegg til skogbruk er det også etablert aktivitet innenfor naturbasert reiseliv som i hovedsak baserer seg på jakt og fiske. Det finnes anslagsvis 15 boenheter i tilknytning til vassdraget som benyttes i forbindelse med det naturbaserte reiselivet.

Det finnes også reindrift i hele nedslagsfeltet til Salsvassdraget. Områdene er primært vinterbeite for 6 driftsenheter, men erfaringene fra de senere år vidner om at områdene delvis også benyttes til sommerbeite.

4.7 Om de lakseførende strekninger i vassdraget

I relasjon til laksen kan vassdraget deles inn i 3 hovedelementer, nemlig Moselva, Salsvatnet og Skrøvsdatvatnet. Dette danner grunnlaget for den systematikk benyttet nedenfor.

4.7.1 Moselva

Moselva danner bindeleddet mellom havet og Salsvann, og all fisk som går opp i dette vassdraget må passere gjennom denne elven. Moselva er anslagsvis 1,1 km lang.

4.7.2 Salsvatnet

Salsvatnet fungerer som «transportetappe» mellom vassdragets ytre og indre del representert ved henholdsvis Moselva og Skrøvsdatvatnet, - videre også som en «distributør» for fisk til de bivassdrag som renner ut i selve Salsvatnet.

4.7.2.1 Hendeelva

Hendeelva er en middels stor elv i den midtre delen av Salsvatnet. Vannføringen er i stor grad nedbørsavhengig men likevel vanligvis stor nok til at laksen kan gå opp i elva.

Laksen går opp den nedre elven som er omlag 200 meter lang og inn i Lissvatnet. Etter å ha passert de ca 500 meterne gjennom dette vatnet går laksen videre ca 400 opp i den øvre delen av elva til Kvernfossen som det ikke er mulig for laksen å forsere.

4.7.2.2 Eida / Sakselva

Eida går fra Salsvatnet og opp til Sakstjønnå. Elven er omlag 700 meter lang med god vannføring slik at laksen kan passere gjennom nesten hele sesongen.

Sakstjønnå er omlag 2 km langt, og representerer sannsynligvis en transportetappe for laksen ved god vannføring før den kommer inn i neste del av dette bivassdraget som heter Sakselva. Ved lav vannføring representerer imidlertid tjønnå en viktig stoppeplass for laksen i påvente av tilstrekkelig vann i Sakselva.

Sakselva strekker seg i sørøstlig retning fra Sakstjønna, og her er det mulig for laksen å vandre en strekning på ca 6 km inn til Storfossen. Vannføringen i denne delen av vassdraget varierer mye med nedbøren, og i perioder med lite regn er det ikke mulig for laksen å komme opp til Storfossen.

4.7.2.3 Helsåa

Helsåa kommer ned i den indre delen av Salsvatnet, og strekker seg fra vatnet og opp ca 400 meter til Helsåtjønna. Vannføringen i elva er svært avhengig av nedbør.

Under gode vannforhold går laksen helt opp i selve Helsåtjønna, gjennom vannet og anslagsvis 50 meter inn under fossen som kommer ned fra Salmarka.

4.7.2.4 Nedre og Øvre Straumen samt Straumtjønna

Innerst i Salsvatnet ligger Nedre og Øvre Straumen som forbinder Salsvatnet og Skrøvsstadvatnet.

Mellom straumene ligger Straumtjønna som er forholdsvis stor men grunn. Her er vannføringen forholdsvis stabil, og laks passerer elven opp til Skrøvsstadvatnet gjennom det meste av sommersesongen.

4.7.3 Skrøvsstadvatnet

I likhet med Salsvatnet fungerer Skrøvsstadvatnet først og fremst som en «transportør» av laksen inn mot den inneste delen av vassdraget representert ved Kvernvassselva og Skrøvdalselva. Erfaringsmessig kommer laksen inn hit svært sent i sesongen.

4.7.3.1 Skrøvdalselva

Skrøvdalselva strekker seg fra den innerste delen av Skrøvsstadvatnet og inn i selve Skrøvdalen. Elven er lakseførende over en strekning på drøyt 2 km opp til den store Skrøvsstadfossen.

4.7.3.2 Kvernvassselva

Kvernvassselva er en sideelv som løper sammen med Skrøvdalselva knapt 2 km fra elvemunningen, men laksen tar seg fram i denne sideelva omlag 1,2 km til oppstrøms bottenbrua på skogsbilveien inn mot Nordlia.

4.8 Rettighetsforhold i vassdraget

I all hovedsak følger retten til fisket i Salsvassdraget eiendomsretten. Nedenfor har man derfor konsentrert seg om å angi de ulike eiendommers plassering og hjemmelshaver.

Det finnes imidlertid et unntak for Moselva som er nevnt i eget avsnitt, - videre er reindriftsnæringens særskilte rettigheter nevnt i et eget avsnitt.

4.8.1 Grunneiendommenes plassering og hjemmelshaver

Hele den søndre siden av vassdraget i Fosnes kommune er fordelt mellom gårds- og bruksnumrene 61/1, 62/1 og 2, 63/1 og 2, 64/1 og 2, 65/1 og 2 samt 67/1 og 2. Idet Firma Albert Collett står som hjemmelshaver til disse eiendommene har man ikke her redegjort nærmere for grensene mellom dem.

På nordsiden i den indre delen av vassdraget frem mot Fjæringen er det også Firma Albert Collett som står som hjemmelshaver til eiendommene, og heller ikke her er det redegjort for grensene mellom eiendommene.

Langs den nordre siden av vassdraget fra Fjæringen og utover mot Salsnes finnes det imidlertid mange forskjellige eiendommer som grenser ned til vassdraget med forskjellige eiere, og her nevnes følgende:

Gnr 55 / Bnr 1	Johan Smines ✓
Gnr 55 / Bnr 3	Sameie Johan og Bjørnar Smines samt Petter Smines
Gnr 55 / Bnr 1,2,7	Felles fiskerett (Johan, Bjørnar og Petter Smines)
Gnr 69 / Bnr 1	Esten Indermo ✓
Gnr 69 / Bnr 2	Jakob Reppen ✓
Gnr 69 / Bnr 5	Joar Kolbjørn Reppen ✓
Gnr 70 / Bnr 1	(Torbjørn Westgård - død) -
Gnr 70 / Bnr 2	Endre Kvernvik ✓
Gnr 70 / Bnr 6	Siv Kongsmo ✓
Gnr 71 / Bnr 1,2	Hermud Østtun ✓
Gnr 71 / Bnr 3	Siv Kongsmo ✓
Gnr 71 / Bnr 5,6	Siv Kongsmo ✓
Gnr 71 / Bnr 8	Kåre Hestvik ✓

I **vedlegg A** finnes en skjematisk oversikt over de ulike eiendommers beliggenhet i forhold til vassdraget .

4.8.2 Fiskerett i Moselva

Hovedregelen er at fiskerett følger eiendomsretten. Før 1898 var det imidlertid tillatt å skille jakt- og fiskerett fra selve grunneierretten. Hva angår Moselva ble fiskeretten til denne kjøpt og skilt ut som eget gårds- og bruksnummer allerede i 1892, og hjemmelshaver til dette er Firma Albert Collett.

4.8.3 Reindriftsnæringens rettigheter

Vassdraget ligger i området til Vestre Namdal Reinbeitedistrikt. Dette innebærer at reindriftsnæringen har visse rettigheter jfr. Reindriftsloven.

Grunneierne er av den oppfatning at dette ikke omfatter noen rett for reindriftsnæringen til å fiske etter anadrom laksefisk.

4.9 Status i annen plansammenheng

Vassdraget er berørt i ulike planer som har betydning for forvaltningen av dette. Nedenfor nevnes de mest sentrale av disse.

4.9.1 Verneplan 4 - varig vernet vassdrag

Salsvassdraget er gjennom verneplan 4 varig vernet mot vannkraftutbygging. Regelverket for forholdet til hvorledes de vernede vassdrag skal forvaltes er ikke i alle henseender entydig.

Det er imidlertid utgitt rikspolitiske retningslinjer som må ansees som veiledende. I forhold til vassdragsinngrep har fylkesmannens miljøvernaveideling lagt seg på en forholdsvis restriktiv linje i den forstand at det er svært begrenset hva man tillater av tiltak inklusive kultiveringsfremmende tiltak i selve vannstrengen.

4.9.2 Arealplanen for Fosnes kommune

Arealplanen for Fosnes kommune definerer tilnærmet alt areal i og langs vassdraget som NLF-område, og dette vil i prinsippet bidra til å ivareta fiskeinteressene i vassdraget.

4.9.3 Oversiktsplan for skogbruk i Fosnes

Av andre planer som vil være av betydning for aktiviteten i og langs vassdraget nevnes Oversiktsplan for Skogbruk som nå er under utarbeidelse.

Denne forventes i all hovedsak å stadfeste den driftsform som arealene i nedslagsfeltet har vært gjenstand for gjennom mer enn 100 år og vil slik sett ikke innebære noen ulempe for fiskeinteressene i vassdraget.

Et element som forventes å ville bli fokusert i planen er behovet for og ønskeligheten av å forbedre adkomstmulighetene i form av enkle skogsbilveier og traktorveier.

Man antar at en forsiktig utbygging av adkomstmulighetene i form av vei vil virke positivt på mulighetene både til å kultivere vassdraget samt til å fiske.

4.9.4 Miljø- og Ressursplan for Fosnes

Miljø- og Ressursplan for Fosnes vedtatt 19.12.96 berører såvidt spørsmål vedr. anadrom laksefisk i Salsvassdraget.

Mht. status for laksestammen henvises det i planen til samme statistikk som referert annet sted i denne driftsplanen. Videre påpekes det at innlandsfiske i vassdraget lider under lav beskatning, noe som har resultert i lav kvalitet på fisken.

Av aktuelle tiltak nevnes etablering av klekkeri på Salsnes, tynningsfiske i Salen samt utarbeidelse av driftsplan for vassdraget.

4.9.5 Kultiveringsplan for ferskvannsfisk i Nord-Trøndelag

Kultiveringsplanen for ferskvannsfisk i Nord-Trøndelag er utarbeidet av Fylkesmannens Miljøvernavdeling i 1993, og den har som målsetting bl.a. å hindre sykdomsspredning og genetisk utarming, bevare vassdragenes naturlige karakteregenskaper samt sikre rettighetshavere og allmennhet et godt og variert fisketilbud.

I kultiveringsplanen er Salvassdraget bare nevnt i form av en generell beskrivelse, og man må tolke planen slik at også i dette vassdraget må man følge de generelle retningslinjer mht. kultivering som gjelder i fylket og som er nærmere beskrevet i planen.

4.9.6 Strategisk Næringsplan for Fosnes

Strategisk Næringsplan for Fosnes kommune slår fast at bl.a. naturbasert reiseliv er et satsingsområde med hensyn til næringsutvikling.

Dette innebærer at kommunen har som målsetting bl.a. å utvikle og utnytte laksestammen i Salvassdraget, noe som må ansees som positivt for laksen generelt sett.

4.9.7 Kommunedelsplan for Fjæringen i Nærøy kommune

Med bakgrunn i muntlig kontakt med Nærøy kommune forstår man det slik at gjeldende arealplan definerer de delene av Fjæringen som grenser inn mot Salvassdraget som regionalt friluftsområde.

Det er derfor ingen grunn til å tro at gjeldende planverk for dette området kan ha negative konsekvenser sett i forhold til anadrom laksefisk i vassdraget.

4.9.8 Andre planer og vern

Vassdragets nedslagsfelt omfattes også av andre planer og vern, og den forbindelse nevnes her følgende:

Flere områder i nedslagsfeltet er registrert som interessante i forbindelse med barskogvern. En lokalitet beliggende inne ved Saksa kan være aktuell for vern.

Hva angår skog er det ulike steder omtalt spesielle forekomster av svartor, hassel, alm mv.

Israndsavsetningene foran Salsnes har vært vurdert som kvartærgeologisk verneverdige områder på 1980-tallet, men det er ikke vedtatt vern av disse.

Det er registrert en brekksjesone ved Skrøvdalsvegen beskrevet som geologisk forekomst av høy verneverdi omtalt av fylkesmannen i 1992.

I tillegg til ovennevnte finnes det endel fornminner spesielt på Salsnes og Skrøvsstad, videre finnes det også en del samiske kulturminner i nedslagsfeltet.

5.0 Status mht. biologiske forhold og utnyttelsen av fiskeressursene

5.1 De biologiske forhold

Med biologiske forhold mener man her både fysiske forhold som vedrører vassdraget og bestandsmessige forhold samt beskatningen av denne.

5.1.1 Vannkvaliteten i vassdraget

Vannet i Salsvassdraget er preget av at nedslagsfeltet er fattig på kalk samt store arealer med myr.

Den kanskje viktigste konsekvensen av dette er at vannet i deler av vassdraget holder er forholdsvis lav pH-verdi som tidvis antas å kunne være helt på grensen av hva anadrom laksefisk kan akseptere.

Målinger foretatt av fylkesmannen i juli 1986 gav følgende resultater:

- Helsåa	pH 5,9
- Hendeelva	« 5,7
- Eida/Sakselva	« 5,9
- Skrøvdalselva	« 5,9

Fra det kommunale vannverket på Salsnes foreligger det en serie målinger av inntaksvannet som her hentet opp fra ca 24 meters dyp foran innoset til Moselva. Herfra refereres følgende målinger:

- 1997, 07.01	pH 6,28
- 1997, 27.05	« 6,22
- 1997, 09.09	« 6,41

Dette indikerer at pH-nivået i den ytre delen av vassdraget er høyere inn i de indre deler, og at nivået er forholdsvis jevnt over året.

5.1.2 De ulike fiskebiotopene i vassdraget

Det er særlig tre forhold i den enkelte elv som er lett observerbare og som er av betydning for laksen; - det er elvens tilgjengelighet for gytende fisk, størrelsen på arealer med gode gyteplasser og det er størrelsen på arealer med gode oppvekstområder som fisken.

Tilgjengelighet for gytende fisk innebærer at det må være nok vann i elvene i forhold til fiskens størrelse, videre må de stigningsmessige gjøre det mulig for fisken å passere.

Gode gyteplasser vil innebærer at elvebunnen består av små og middels stor stein i områder som er overdekket med rennende vann også ved lav vannføring.

Gode oppvekstområder betinger god gjennomstrømning av vann i kombinasjon med gode skjulemuligheter for lakse- og ørretunger.

Det er også andre faktorer som er av stor betydning for de ulike fiskebiotoper, f.eks. vannkvalitet og næringstilgang. Disse er imidlertid vanskeligere å observere/registrere, og er derfor ikke behandlet særskilt for hver elv under dette avsnittet.

5.1.2.1.1 Moselva

Moselva har et jevnt fall og en meget stabil vannføring gjennom det meste av året. Vannføring og stigningsforhold representerer derfor ingen begrensning mht. elvas tilgjengelighet for laksen.

Tilnærmet hele elven har bunnforhold bestående av små til middels stor stein, og det raskt strømmende elvevannet innebærer derfor at det er svært gode gyteforhold i elven. Unntaket kan være noen områder som tørlegges ved lav vannføring i vinterperioden,

Elven inkluderer også endel større stein og vegetasjon ned mot elvekanten, noe som skulle bidra til gode oppvekstforhold for laks- og ørretunger.

5.1.2.2.1 Hendeelva

Hendeelva har liten stigning og har forholdsvis varierende vannføring. «Minstevannføringen» er likevel ofte tilstrekkelig til at mindre laks og ørret kan komme seg opp i elva.

Når det er lite vann er fisken gjerne litt tilbakeholden med å gå helt opp mot Kvernfossen, og blir i slike perioder ofte stående i Lissvatnet inntil vannføringen blir stor nok til å gå videre.

I området like ovenfor veibroen samt i området fra Saksdalsbekkens utløp og opp til Kvernfossen synes både bunnssubstrat og strømforhold å ligge til rette for gyting. Sett i forhold til hele den lakseførende strekningen utgjør disse arealene bare omlag halvparten av elvas areal.

Oppvekstforholdene synes brukbare for det meste av den lakseførende strekningen med den større stein, mye vegetasjon helt ned til elvekanten og god sirkulasjon i vannet.

5.1.2.2.2 Eida / Sakselva

Moderat stigning, etablerte terskler i elva og forholdsvis jevn vannføring som følge av god reservoarkapasitet i Sakstjønna gjør at Eida er tilgjengelig for laksen gjennom det meste av året.

Sakselva har imidlertid svært lite reservoarkapasitet oppstrøms den lakseførende delen, og områdevis flate partier i kombinasjon med flere mindre fosser og stryk gjør elva tilnærmet utilgjengelig for laks i perioder med lite eller ingen nedbør. De større kulpene gjør det imidlertid mulig for laks å oppholde seg i elven i perioder med lite vannføring.

Hva angår gyting antar man at Eida og spesielt Sakselva utgjør selve kjernen med hensyn til reproduksjon i hele Salvassdraget.

Lange strekninger med gode substrat- og strømningsforhold synes godt tilpasset laksens krav til gyteplasser. - Den varierende vannføringen er imidlertid et stort problem idet deler av elvebunnen tørlegges helt i perioder med lite vann, og år om annet bidrar sannsynligvis dette til at mye rogn fryser i stykker og / eller tørker ut.

Oppvekstforhold i Eida og Sakselva er sannsynligvis også svært gode. En blanding av større og mindre stein kombinert med områdevis mye vegetasjon langs elvebredd sikrer både skjul og næringstilgang.

5.1.2.2.3 Helsåa

Vannføringen i Helsåa er forholdsvis variabel selv om Helsåtjønna har en viss reservoar-kapasitet.

Dette gjør at laksen i de fleste tilfeller kommer seg opp i den nedre delen av elven tross markerte spor etter tidligere «dosing» av hensyn til tømmerfløting.

Det må imidlertid være betydelig vannføring for at laksen skal klare å passere fossen for å ta seg helt frem til tjønna.

Områdevis er bunnssubstratet og strømforholdene godt tilpasset laksens krav til gyteplasser, men elvens kanaliserte form gjør av mye av bunnen tørlegges ved lav vannføring slik at eventuelle gytegroper fryser eller tørker ut.

Oppvekstforholdene i elven må ansees som gode med mye større og mindre stein i kombinasjon med rikelig kantvegetasjon.

5.1.2.2.4 Nedre- og Øvre Straumen samt Straumtjønna

Det store reservoaret som Skrøvdalvatnet representerer innebærer forholdsvis jevn vannføring i Nedre og Øvre Straumen. Beskjeden stigning gjør derfor at laksen nesten alltid vil klare å passere.

Gyteforholdene i Nedre Straumen er dårlige. Lav vannhastighet og mye finstoff på elvebunnen nedenfor broen gjør denne delen av elven uegnet. Oppstrøms broen er det imidlertid et parti ved utløpet av Straumtjønna som muliggjør gyting.

I Øvre Straumen er det ofte større vannhastighet, og kombinert med mye små og middels stor stein på elvebunnen synes gyteforholdene gode.

Både i Nedre og Øvre Straumen finnes det noen større og mindre steiner, men lav vannhastighet i Nedre og redusert kantvegetasjon langs Øvre som følge av veibygging gjør at oppvekstforholdene ikke kan sies å være spesielt gode.

5.1.2.3.1 Skrøvdalselva

Skrøvdalselva er veldig nedbørsavhengig. I perioder med lite nedbør blir Skrøvdal-fossen nesten helt tørr. Det at nedre del av elva er helt flat gjør at laksen likevel kan gå et stykke inn i elva uavhengig av vannføring, men den er helt avhengig av god vannføring for å komme noe opp i den øvre delen av elva.

I den delen av elva som ligger mellom Jakthytta og Skrøvdalsvatnet består bunnssubstratet nesten utelukkende av finstoff. Kombinert med lav vannhastighet er ikke denne delen av elva gytbar.

Den korte strekningen av elva som ligger mellom Jakthytta og Skrøvdalsfossen har bra bunnforhold, men vannføringen varierer sterkt og vil derfor begrense mulighetene.

Oppvekstforholdene er sannsynligvis gode. Det er mye kantvegetasjon langs hele elvestrekningen, men områdevis kan det være mangel på skjul for yngelen.

5.1.2.3.2 Kvernvasselva

Kvernvasselva som løper inn i Skrøvdalselva ved Jakthytta har også sterkt varierende vannføring, men elvas utforming og beskjedne stigning gjør elva tilgjengelig også på lav vannføring.

Bunnssubstratet er godt tilpasset for gyting, og man antar derfor at Kvernvasselva er av større betydning for reproduksjonen i dette området enn Skrøvdalselva.

Oppvekstforholdene er også gode med varierende størrelse på stein, godt med kantvegetasjon og delvis «mel-kanter» som laks- og ørretunger kan søke tilflukt under.

5.1.3 Fiskebestanden i området

Fiskebestanden i den lakseførende delen av vassdraget består av laks, sjøørret, røye, innlandsørret og unntaksvis også av regnbueørret. - Det finnes også rikelig med ål samt at det er registrert trepigget stingsild.

Nedenfor er de bestandsmessige forhold forsøkt kommentert både ut fra hva man vet om historiske forhold og status pr. idag.

5.1.3.1 Laksen

Så vidt man kan se av gamle dokumenter har laksen vært av betydning for oppsitterne på Salsnes også i forrige århundre. - Statistikk for Moselva over fisket for perioden 1914 til 1987 indikerer imidlertid beskjedne fangster i størrelsesorden 100 kg/år.

I 1988 ble drivgarnfisket forbudt, og i perioden frem mot 1992 ble statistikken for hele Salsvassdraget i vesentlig grad forbedret.

Fangstoppgaver for de siste 10 år indikerer at fangstene nå har økt til ca 1000 kg/år. For denne perioden har man også statistikk for fiskeintensiteten i Moselva, og denne indikerer forholdsvis stabile fangster målt pr. fangstdøgn i elva.

Vurdert på bakgrunn av fiskestatistikken for vassdraget er det derfor grunn til å tro at bestanden av laks i Salsvassdraget er minst like stor i dag som den har vært tidligere i dette århundret.

Undersøkelser fra de senere år viser imidlertid stor innblanding av oppdrettslaks. Det er grunn til å tro at anslagsvis 1/3 av laksen som går opp i vassdraget før 01.09 er oppdrettslaks. Etter 01.09 øker andelen oppdrettslaks til 2/3.

Dette er sannsynligvis meget uheldig for den lokale laksestammen idet genetisk utarming muligvis allerede har gjort at stammen har mistet noen av sine opprinnelige særtrekk.

5.1.3.2 Sjørreten

Sjørreten har så vidt man kan se av statistikk fra elvefisket utgjort anslagsvis 15 til 25 % av fangstene av anadrom laksefisk i vassdraget.

Andelen sjørret var etter alt å dømme noe lavere i perioden 1988 - 1995. Forklaringen på dette kan være store mengder lakselus i fjordsystemene utenfor vassdraget som følge av den omfattende oppdrettsnæringen.

Næringen har imidlertid de senere år gjennomført omfattende tiltak for å redusere problemene med lakselus i egne anlegg, og dette har sannsynligvis også vært positivt for sjørreten.

I øyeblikket vurderer man det derfor slik at bestanden av sjørret er i vekst, og at stammen er i god kondisjon.

5.1.3.3 Røye

Røye finnes i samtlige vann i den lakseførende delen av vassdraget. Gjennomgående er bestanden av røye stor og av middels til lav kvalitet.

I Salsvatnet finnes det røye spredt over hele vannet. Det er imidlertid 4 områder hvor røya synes mer konsentrert; det gjelder vestre ende ved Salsnes, Breivika (Hende), området Eiden/Mossavika og østre ende (Ledsåk og Strømmen).

I tidligere tider mener man å vite at kvaliteten på røya i Salsvatnet var brukbar, og det ble drevet utstrakt matfiske både av de fastboende og sannsynligvis også av samene. På 1950- og 1960-tallet avtok fisket vesentlig, og pr. idag en fisken småfallen og av middels til dårlig kvalitet. Den beste røya finnes i området ved Hende og ved Ledsåk-Strømmen, den dårligste kvaliteten finner man i den vestre enden av Salsvatnet.

I Skrøvsstadvatnet finnes også røya godt spredt over hele vannet med den største bestanden i den østre enden av vannet. Også i dette vannet vet man at det i tidligere tider ble drevet et omfattende fiske av de fastboende, og samene skal ha benyttet Skrøvsstadvatnet til «proviantering» før vintersesongen fordi røya her gikk for å være av meget god kvalitet.

På samme måte som i Salsvatnet er kvaliteten pr. idag betydelig redusert i forhold til tidligere.

Tilsvarende problemstilling gjelder for de fleste vann i den lakseførende delen av vassdraget, og nevner her spesielt Sakstjønnå og Lissvatnet.

Noen vann holder imidlertid brukbar kvalitet, - Helsåtjønnå som et eksempel på dette.

5.1.3.4 Andre fiskearter

Som nevnt under punkt 5.1.2 finnes det i tillegg til laks, sjøørret og røye endel innlandsørret, unntaksvis forvillet regnbueørret, ål mv. i den lakseførende delen av vassdraget.

Størrelsen på disse bestandene vurderes som forholdsvis beskjedne sammenlignet med det som finnes av laks, sjøørret og røye.

5.1.4 Beskatningen i elver, vann og fjord

Beskatningen av fiskeressursene i og utenfor vassdraget skjer i all hovedsak med stang i elver, med stang, garn, på dorg eller ved otring i vann og med kilenot i fjorden.

5.1.4.1 Beskatning i fjorden

Beskatningen i fjorden skjer primært med kilenot og har først og fremst betydning for laks større enn 1,5 til 2,0 kg. I tillegg må man regne med at nøtene innebærer en beskatning på bestanden av større sjøørret.

Fra like før århundreskiftet og frem til slutten av 1970-tallet var notfiske etter laks og ørret av stor økonomisk betydning. Også utenfor Salvassdraget mellom Galtneset og Ryneset var det mange notbruk i sjøen.

Man antar at de årlige fangstene i fjordområdene like utenfor vassdraget lå i området 1000 og 1500 kg.

Det er p.t. 2 nøter i bruk i området utenfor munningen av Salsvassdraget, og man antar at disse nå «år om annet» fanger ialt 300 til 500 kg laks og ørret hvorav en andel er på vei opp i vassdraget.

I tillegg til de nøtene som står i munningsområdet finnes det et større antall nøter lenger ut i fjordsystemet som også beskatter laks på vei inn mot Salsvassdraget.

5.1.4.2 Beskatning med håndsnøre og oter i elver og vann

Bruk av håndsnøre i elver og vann i den lakseførende delen av vassdraget var relativt sett av mindre økonomisk betydning før 1980-tallet. Før 1980 var fiske primært matauk og man var mindre opptatt av det som i dag gjerne omtales som «sportsfiske».

Det finnes ingen god fiskestatistikk fra denne tidsepoken, men man antar at samlet fangst av laks og ørret med håndsnøre inklusive oter i denne perioden lå på omlag 300 kg/år.

På 1980-tallet ble det i større grad enn tidligere fokusert på sportsfiske, og slikt fiske har gradvis økt sin relative andel av den samlede beskatning i vassdraget.

På 1990-tallet har samlet fangst av laks og ørret med håndsnøre ligget i overkant av 1000 kg pr. år.

Som det fremgår av **vedlegg B** ble det for hele vassdraget registrert fangst av laks og ørret «løftet» opp på et nivå i overkant av 1000 kg/år etter forbudet mot drivgarnfiske som ble innført i 1988.

Tross årlige fluktuasjoner synes samlet volum over de siste 10 år å ha holdt seg ganske stabilt.

For Moselva finnes det fiskestatistikk like tilbake til 1914, og denne viser årlige fangster på 50 til 100 kg for perioden frem til 1987.

Etter 1987 er den årlige gjennomsnittsfangst mangedoblet sammenholdt med tidligere år, noe man som nevnt ovenfor tilskriver forbudet mot drivgarnfisket.

Fra og med 1988 er statistikken for Moselva utvidet til også å omfatte antall stangdøgn pr. sesong, og når man ser på oppfisket kvantum over de siste 10 år ser man at antall stangdøgn pr. kg fangst har holdt seg forholdsvis stabil.

Det er fra begynnelsen på 1990-tallet også ført separat fiskestatistikk for flere av de mindre sideelvene innover i vassdraget.

Disse viser imidlertid store variasjoner både på ukebasis og på årsbasis. En vesentlig del av disse variasjonene må tilskrives den stadig skiftende vannføringen i disse elvene, noe som gjør det vanskelig å benytte denne statistikken som grunnlag for å vurdere bestandsutviklingen.

5.1.4.3 Garnfiske i vassdraget

Før 1980 er det grunn til å tro at en vesentlig del av beskatningen av laks og ørret i vassdraget skjedde med garn og annen faststående redskap.

Tross mangel på statistikk indikerer de mange muntlige beretninger fra denne tiden om at det ble drevet «matauk» også ved fiske på den anadrome laksefisken, og at man hadde en annen holdning til det å bruke garn i vann og elver enn hva som nå er tilfelle.

Problematisk adkomst og små ressurser til oppsyn ga spillerom for et betydelig ulovlig fiske.

Fra andre halvdel av 1980-tallet har rettighetshaver ved utleie av fiske og overnatting lagt vesentlig større vekt på at beskatningen av anadrom laksefisk skal være orientert mot sportsfiske med håndsnøre.

Nye grupper av gjester kombinert med strengere fiskeregler og intensivert oppsyn har derfor redusert garnfiske i vassdraget.

5.1.4.4 Beskatningsprofil for de ulike arter

Med beskatningsprofil menes her hvorledes man tror beskatningen «treffer» de ulike fiskearter mht. størrelse, opprinnelse mv.

Laksen som tas av not i fjorden er først og fremst de over 2 kg, og slik sett er det relativt de større fiskene som beskattes hardest utenfor selve vassdraget.

I elvene hvor det brukes håndsnøre antar man at alle størrelseskategorier beskattes like hardt. -

Villaksen utgjør anslagsvis 2/3 og oppdrettslaksen anslagsvis 1/3 av oppvandrende laks i sommersesongen frem til 01.09. Etter 01.09 endres dette slik at andelen oppdrettslaks på vei opp i vassdraget øker til 2/3.

Dagens kilnotfiske beskatter slik sett villaksen relativt sett hardere enn oppdrettslaksen. Det samme gjelder også ordinært fiske med håndsnøre i selve vassdraget, men forskjøvet fiskesesong innebærer at noe av beskatningspresset er forskjøvet i retning oppdrettslaks.

For ørret må man anta at betydningen av kilnotfiske i fjorden er mindre, og at det fiske som skjer i elver og vann beskatter de ulike størrelseskategorier relativt sett likt. Lik beskatning av alle størrelseskategorier innebærer at det også tas endel ørret som er mindre en tillatt minstemål for ørret.

Røya i vassdraget fiskes i all hovedsak med garn med 22 omfar eller mindre maskevidde. Dette innebærer at det først og fremst er røye mindre enn 0,25 kg som beskattes. Adkomst og fiskekortordning innebærer at det først og fremst er røya i Salsvatnet som beskattes målt i antall kg. Relativt sterkest er imidlertid beskatningen av røya i Helsåjtjønnå sett i forhold til stammens størrelse.

5.2 Næringsinteresser

Næringsinteressene knyttet til fiske er i all hovedsak knyttet til Firma Albert Collett gjennom salg av fiskekort, åremålsutleie og tilrettelagte fiskeopphold.

5.2.1 Salg av fiskekort

Det selges et «felles» fiskekort som dekker det meste av vassdraget med unntak av de lakseførende elvestrekninger samt enkelte vann og området ved Råfjell / Seierstuva. Kortet finnes som ukes- og sesongkort for enkeltpersoner og familier, og gir i utgangspunktet rett til bruk av håndsnøre. For et tillegg i prisen kan man i tillegg benytte oter og garn.

Forutsatt at 2/3 inntektene fra FAC's kortordning kan henføres til Fosnes, har de årlige inntekter fra salg av fiskekort ligget på ca kr 15.000,-.

Kortordningen dekker bare den delen av vassdraget som tilhører Firma Albert Collett.

Ordningen inkluderer derfor ikke den fiskerett knyttet til strandlinjen fra innoset til Moselva og langs nordsiden av vannet frem til Fjæringen (kommunegrense Nærøy / Fosnes), eller den delen av vassdraget som ligger i Høylandet kommune.

5.2.2. Åremålsutleie

Noe fiske er leiet ut på åremål koblet mot åremålsutleie av hytter. Årlige «inntekter» knyttet til åremålsutleie av hytter kan antydningvis settes til kr. 20.000,-.

Slikt fiske er bare unntaksvis eksklusivt i den forstand at det bare er leietaker som har fiskerett.

I Moselva er det åremålsutleie av laksefisk basert på en eksklusiv avtale mellom Firma Albert Collett og Salsnes Jeger- og Fiskeforening, jfr. forøvrig eget avsnitt om rekreasjon.

5.2.3 Tilrettelagte fiskeopphold

Salg av tilrettelagte fiskeopphold er i all hovedsak knyttet til artene laks og ørret. Slike opphold tilbys med utgangspunkt i Mo Gård, Hende Gård, Saksen Gård, Eiden Gård og Øvre

Strømmen Gård.

På Mo Gård tilbys bare opphold inklusive tilrettelagt losji, mat, servering og hjelp i elven til en samlet gruppe av gjester. Prismessig innebærer dette at man ligger på nivå med hva det koster med hotellopphold målt som pris pr. døgn.

Ved Saksen Gård og Øvre Strømmen Gård tilbys både selvhushold eller «full pakke» til en samlet gruppe av gjester, og gjestene står slik sett fritt til å velge servicegrad.

Ved Hende Gård og Eiden Gård tilbys bare selvhushold inklusive enkel veiledning av nye gjester ved ankomst til gårds.

Samlet omsetning knyttet til tilrettelagte fiskeopphold er på ca 1,3 mkr pr. år. Den ordinære driften innebærer en direkte sysselsetting på ca 2 årsverk.

I forbindelse med oppgradering av bygningsmasse har man de senere år i tillegg brukt 1,5 til 2 årsverk til vedlikehold. Man forventer imidlertid at dette vil reduseres til omlag 1 årsverk når pågående oppgradering er gjennomført.

5.3 Rekreasjon

Salsvassdraget representerer en rekreasjonsmulighet både for lokalbefolkningen og for tilreisende. Nedenfor er dette kommentert noe nærmere.

5.3.1 Salsvassdraget for rekreasjonsmulighet for lokalbefolkningen

De som lokalt sokner til Salsvassdraget er først og fremst innbyggere på Salsnes, Lund/Smínes, Salsbruket og Botnan.

Innbyggere på Salsnes har adgang til laksefiske i Moselva og til innlandsfiske i området Seierstuva - Råfjell - Durmålsfjellet. Fisket er gjort tilgjengelig til en rimelig pris gjennom avtale mellom Salsnes Jeger- og Fiskeforening og Firma Albert Collett. I tillegg har man muligheten til å benytte seg av den fiskekortordningen som gjelder det meste av vassdraget.

Innbyggere på Lund / Smínes og i Botnan er avhengig av å benytte eksisterende fiskekortordning i vassdraget. For de som bor i Botnan har man forsøkt å forenkle mulighetene til fiske ved en lokal mulighet til lån av bomnøkkel.

Innbyggerne på Salsbruket er også avhengig av å benytte eksisterende fiskekortordning i vassdraget. I tillegg finnes det en mulighet til å ha båt liggende i Salsvatnet. For ordens skyld nevnes det at innbyggerne på Salsbruket har muligheter for laksefiske i Opløelva og innlandsfiske i området Mjøsund - Storstvatnet, og at tilgangen på lokale fiskemuligheter således må sies å være forholdsvis god.

5.3.2 Salsvassdraget som rekreasjonsmulighet for tilreisende

For tilreisende fremstår Salsvassdraget som forholdsvis utilgjengelig for rekreasjon i form av ikke planlagte besøk eller besøk for bare en kort periode..

Den ordinære adkomsten til vassdraget er i all hovedsak begrenset til Rv 769 (Kystriksveien) som går forbi Salsnes, og til Rv 767 (Skrøyvdalsveien) som går langs Skrøvdalvatnet og krysser vassdraget i den indre enden av Salsvatnet. Det er således en svært begrenset del av det samlede vassdrag som er tilgjengelig via offentlig vei.

Om man ønsker å benytte båt for å få adgang til en større del av vassdraget er man avhengig av å medbringe denne selv.

Kommunale regler begrenser motorstørrelsen til 10 hk, og dette begrenser i praksis hvem som finner det attraktivt å legge ut på lengre båtturer i Salsvatnet hvor værmessige forhold tidvis kan være ganske begrensende for mindre båter.

De store avstandene i vassdraget innebærer at det å ta seg frem til fots først og fremst er forbeholdt dem som har planlagt en fisketur over flere dager.

5.4 Samlet vurdering av forholdene i vassdraget

Samlet sett mener man derfor det er grunnlag for å beskrive forholdene knyttet til Salsvassdraget på følgende måte:

Store deler av vassdraget er lakseførende med gode gyte- og oppvekstmuligheter, men har også områder som kan forbedres samt områder som pr. idag ikke er utnyttet. Vassdraget har derfor en god og livskraftig laks- og ørretstamme basert på dagens driftsform, men er under press fra oppdrettslaks.

Stammen av ørret er til dels bra i motsetning til røya som gjennomgående holder middels til lav kondisjon sannsynligvis for følge av for lav beskatning.

Gjeldende fangstregime er i stor grad innrettet mot å hegne om laks- og sjørøttstammen i vassdraget med fokus på sportsfiske. Regimet kan imidlertid sannsynligvis forbedres både med tanke på å ta bedre vare på storlaksen samt dreie beskatningen enda sterkere over mot oppdrettslaksen til fordel for villaksen.

Fangstregimet har i mindre grad fokus på sports- og matfiske etter innlandsfisk. Det er sannsynlig at man kan forbedre regelverket på dette punkt slik at stammen av innlandsfisk blir av bedre kondisjon.

Næringsutøvelsen knyttet til laks og ørret er omfattende, men gir likevel rom for rekreasjon spesielt for de lokale innbyggere og for dem som benytter de tilrettelagte naturbaserte reiselivsprodukter i tilknytning til vassdraget.

Det er sannsynligvis først og fremst mht. innlandsfiske at man kan forbedre næringsutøvelsen om man kan få forbedret kvaliteten på stammen av røye og brunørret.

Rekreasjonsmulighetene i vassdraget er gode for lokalbefolkningen og tilreisende gjester som gjør bruk av de tilrettelagte fisketilbudene.

For de mer tilfeldig besøkende er imidlertid vassdraget lite tilgjengelig og representerer derfor beskjedne rekreasjonsmuligheter

6.0 Driftsplan for den videre forvaltning av vassdraget

6.1 Konkrete mål for driftsplanen

Med bakgrunn i eksisterende fiskeressurser og dagens utnyttelse av disse i Salsvassdraget har man formulert følgende mål for den videre forvaltning:

- 1 Primært sikre eksisterende stamme av anadrom laksefisk i vassdraget, og hvis mulig øke stammen hvis kostnadene ved dette kan forsvares basert på merverdier skapt gjennom økt næringsvirksomhet og merverdier ved rekreasjon.
- 2 Utvikle et forvaltningsregime som i tillegg til å sikre bestanden av anadrom laksefisk også tilrettelegger for økt innlandsfiske både for å bedre fiskestammene samt for å øke mulighetene for næringsutvikling og rekreasjon.
- 3 Videreutvikle næringsinteressene i forhold til vassdraget med vekt både på anadrom laksefisk og innlandsfisk, og med prioritet til Salsnes som utgangspunkt for slik virksomhet
- 4 Finne frem til tiltak som kan bedre rekreasjonsmulighetene ved korttidsbesøk i vassdraget uten at dette skjer på bekostning av næringsutøvelse og de lokales rekreasjonsmuligheter

Ovennevnte mål er nevnt i prioritert rekkefølge, og danner på denne måten utgangspunktet for de delplaner som er nevnt nedenfor.

6.2 Delplan biologiske forhold

Basert på de mål som er formulert i driftsplanen ser man for seg følgende mål for den biologiske delen av planen:

- 1 Utvikle et fangstregime som sikrer at beskatningen av oppvandrende villaks ikke blir større enn at det er nok gytelaks i vassdraget til å utnytte hele potensialet til reproduksjon
- 2 Etablere tiltak som sikrer vassdraget mot forurensing og sykdom slik at den anadrome laksefisks gode livsvilkår i vassdraget opprettholdes
- 3 Redusere faren for og konsekvensene av genetisk utarming
- 4 Finne frem til en forvaltning av anadrom laksefisk som også åpner for effektive tiltak for å utvikle stammen av innlandsfisk.
- 5 Styrke oppvandringen av anadrom fisk av hensyn til reproduksjonen
- 6 Andre tiltak som kan styrke reproduksjonen i vassdraget
- 7 Utsetting av yngel
- 8 Se på mulighetene til å utvikle en egen stamme av sjørøye

6.2.1 Fangstregime - fiskeregler

Det er svært viktig å sikre oppgang av nok gytende villaks til å utnytte hele potensialet for reproduksjon i vassdraget. Selv om man idag antar at det er mer enn nok villaks i vassdraget til å sikre «full reproduksjon», er det imidlertid viktig å redusere påvirkningen fra oppdrettslaksen. Ut fra dette mener man fangstregimet bør endres i følgende retning:

Idet oppgangen av oppdrettslaks er relativt sett størst etter 01.09 bør man åpne for økt beskatning i de ytre delene av vassdraget på slutten av sesongen. Dette kan skje ved å forlenge fisketiden og/eller tillate bruk av annen type redskap i september og eventuelt oktober. Tilsvarende bør man vurdere å redusere beskatningen i de områdene hvor villaksen allerede er kommet på eller i nærheten av gyteområdene slik at disse kan forbli i elven og forsvare sine revir mot oppdrettslaks som allerede har kommet opp i vassdraget eller som unnslipper den økte beskatningen i ytre del av vassdraget.

Konkret kan man tenke seg å foreslå følgende forsøksordning:

- fiske i alle elver med utløp i Salsvatnet starter etter den 20.06
- det innføres stopp i laksefiske oppstrøms Svenskfossen etter 01.09
- det innføres stopp i laksefiske i alle elvene inne i Salen etter 10.09
- fisket i Moselva forlenges fra 15.09 til 01.10 for den nedre delen av elven
- det åpnes for kilnotfiske innenfor Ryneset-Galtneset etter 01.09 utenfor fredningssonen.
- det anmodes om at all gytemoden vill hunnlaks fanget etter 01.09 skal settes ut igjen i vassdraget.

En slik forsøksordning kan f.eks. gå over 3 år før man eventuelt videreutvikler fiskeregimet i enda sterkere grad i ovennevnte retning forutsatt av forsøket er vellykket.

6.2.2 Tiltak som sikrer mot forurensning og sykdom

Hva angår forurensning og sykdom er det pr. idag først og fremst lakseparasitten Gyrodactulus som representerer en fare for vassdraget. Så vidt man er kjent med smitter denne fra vassdrag til vassdrag via spredning av infisert vann.

For å sikre seg mot sykdomsspredning er det derfor viktig å forhindre at vann med opprinnelse fra infisert vassdrag slippes ut i Salvassdraget.

Man antar at slik spredning først og fremst kan skje ved forflytting av båter, eller via bobiler, campingvogner og andre tyngre mobilt campingutstyr som inkluderer vanntanker som både skal tømmes og fylles.

Men det er også en fare for at fuktig fiskeutstyr, f.eks. garn eller snøre på en fiskesnelle forårsake spredning av lakseparasitten.

Konkret kan man derfor tenke seg følgende tiltak for å redusere faren for sykdomsspredning:

- avskjære mulighetene for utsetting av båter i vassdraget andre steder enn på kontrollerte punkter hvor det også etableres mulighet for desinfisering
- begrense muligheten for parkering av bobil, campingvogn mv. nærmere enn 20 meter til vassdraget eller bekk som renner ut i vassdraget utenfor offentlig vei
- etablere stasjoner for desinfeksjon av fiskeutstyr
- etablere skilting slik at alle blir klar over farene forbundet ved spredning av vann eller fuktig utstyr fra et vassdrag til et annet
- aktiv distribusjon av informasjon om fiskesykdommer

Slike tiltak bør gjennomføres så raskt som mulig gjeldende fra og med sesongen 1999 selv om selve driftsplanen ikke er ferdig utformet.

6.2.3 Problemet med oppdrettslaks

Det er usikkert i hvilken grad oppdrettslaks representerer en fare for villaksen. Ut fra «føre var»-prinsippet anser man det imidlertid som ønskelig å bidra til at det først og fremst er villaksen som får anledning til å reproducere i vassdraget.

Den mest nærliggende måten å bidra til dette på er å redusere mengden av oppdrettslaks som når frem til gyteplass. Det må derfor etableres et system for å ta opp mest mulig oppdrettslaks på en slik måte at dette får minst mulig konsekvenser for villaksen.

Driftsplanutvalget vil derfor foreslå at det etableres en forsøksordning med kilenot oppstrøms innoset til Moselva etter den 10.09 for utsortering av oppdrettslaks og med gjenutsetting av villaks. Forsøksordningen bør evalueres etter hver sesong for kontinuerlig å avveie ulempene i forhold til villaks opp mot mengden av oppdrettslaks som blir sortert ut.

6.2.4 Forvaltningen av anadrom laksefisk i forholdet til innlandsfiskestammen

Fiskereglene i anadrome vassdrag har i alle år hatt forvaltningen av laks og sjørret som utgangspunkt. Dette har redusert mulighetene for en offensiv forvaltning av innlandsfiskeressursene.

I Salvassdraget har dette bidratt til lav beskatning av røyebestanden med den konsekvens at kvaliteten etterhvert har gjort slikt fiske lite attraktivt både som fritidsfiske og som matauk.

Det er først og fremst nødvendigheten av å kunne beskatte røyestammen gjennom garnfiske som man ikke har tatt tilstrekkelig hensyn til innenfor gjeldende fangstregime. Dette må endres slik at man kan fiske effektivt med garn etter røye i områder eller på tider av året da konfliktene i forhold til den anadrome laksefisken blir så små som mulig.

Driftsplanutvalget vil derfor foreslå en forsøksordning med følgende justeringer i forhold til dagens ordning:

- det bør etableres garnfrie soner der man mener garnfiske vil virke spesielt negativt i forhold til laksen
- ved kjøp av garnkort bør tillatt antall garn økes
- det bør etableres et eget røyefiske på gangsplassene med særskilt regelverk for perioden 15.09 til 31.12 hvor det fiskes innenfor spesielt avmerkede områder med et ubegrenset antall garn

Denne forsøksordningen bør i likhet med annen forsøksordning foreslått tidligere gå over en periode på tre år slik at man kan høste litt erfaring som så evalueres for en endelig ordning etableres.

6.2.5 Styrke oppvandringen i vassdraget av hensyn til reproduksjonen

Som tidligere nevnt under punkt 6.2.1 er det avgjørende at man har nok gyttende villaks til å utnytte hele potensialet for reproduksjon i vassdraget.

Man vurderer det pr. idag slik at Salvassdraget utnytter hele sitt naturlige produksjonspotensiale, og sett i et slikt perspektiv synes det ikke nødvendig å styrke oppgangen av laks i vassdraget ytterligere.

Det kan imidlertid være andre årsaker til at man ønsker å styrke stammen og oppvandringen i vassdraget. Dette er nevnt under punkt 6.3.1.

6.2.6 Andre tiltak for å styrke reproduksjonen i vassdraget

Siden det er grunn til å anta at tilnærmet hele vassdragets nåværende potensiale for reproduksjon blir utnyttet, må eventuell økning i reproduksjonen skje ved å øke arealet av tilgjengelige gode gyte- og oppvekstområder.

Dette kan i prinsippet skje på to måter; enten ved å sikre laksen adkomst til nye deler av vassdraget og/eller ved at gyte- og oppvekstområdene i den lakseførende delen utvides og forbedres.

Driftsplanutvalget vurderer det slik at det først og fremst er øvre del av Hendeelva ovenfor Kvernfossen som eventuelt vil ha verdi mht. reproduksjon hvis man ønsker å forsterke denne ved å sikre laksen adkomst til nye deler av vassdraget. Om fisken bringes forbi Kvernfossen vil det åpne seg betydelige arealer med gode gyte- og oppvekstområder.

Driftsplanutvalget vurderer det videre slik at gyte- og oppvekstområdene både i Moselva og i de mindre elvene kan forbedres ved å tilpasse elvenes profil slik at større deler av elvebunnen er sikret mot uttørring og frost ved lav vannføring.

Dette vil i praksis si at elvebunnen i partier bør flates ut i kombinasjon med terskelløsninger.

Man er av den oppfatning at begge disse alternativene bør vurderes for å øke vassdragets reproduksjonsevne.

6.2.7 Utsetting av yngel - etablering av klekkeri

Som nevnt under punkt 6.2.5 antar man at det er tilstrekkelig oppvandrende laks i Salvassdraget til å utnytte de for laksen tilgjengelige deler av vassdraget til reproduksjon. Det er imidlertid flere forhold som gjør at man tross dette bør vurdere spørsmålet om utsetting av yngel gjennom etablering av et klekkeri.

For det første har vassdraget et stort innslag av oppdrettslaks som kan medføre genetisk utarming. En motvekt mot dette kan være utsetting av yngel fra villaks av stedlig stamme frembragt i et eget klekkeri lokalisert til Salsnes.

For det andre vil yngel fra villaks av stedlig stamme kunne settes ut i de deler av vassdraget som ikke er tilgjengelig for oppvandrende laks, og på den måten også bidra til økt produksjon og tilbakevandring av villaks til Salvassdraget.

For det tredje vil utsetting av yngel kunne bidra til økt oppvandring i vassdraget slik at dette har positive virkninger for sportsfisket og derigjennom både rekreasjon og næringsutøvelse.

6.2.8 Utvikle egen stamme av sjørøye

I vassdrag som ligger like nord for Salvassdraget finnes det røye som veksler oppholdssted mellom vassdrag og fjordsystemene utenfor. Slik røye omtales gjerne som sjørøye.

Sjørøya er den samme arten som innlandsrøya, men i det geografiske området nord for Kongsmoen veksler altså denne arten oppholdssted mellom vann og fjord.

Idet man vurderer eventuell sjørøye i Salvassdraget å ville være en berikelse for fisket, er driftsplanutvalget av den oppfatning at man bør vurdere muligheten av å utvikle en lokal stamme av sjørøye også i Salvassdraget.

Man mener derfor det bør vurderes å gjøre et forsøk med utsett av røye fra Salvassdraget i fjorden utenfor Moselva forutsatt at man får en positiv faglig anbefaling og eventuelle tillatelser som måtte være nødvendig.

6.3 Delplan for næring og rekreasjon

Basert på de mål som er formulert i driftsplanen ser man for seg følgende mål for den delplanen som gjelder for næring og rekreasjon:

- 1 Sikre og videreutvikle eksisterende næringsutnyttelse av anadrom laksefisk i vassdraget
- 2 Tilrettelegge for næringsmessig utnyttelse av innlandsfiske
- 3 Bedre rekreasjonsmulighetene for dem som kommer på korte og ikke planlagte besøk til vassdraget

6.3.1 Videreutvikle næringsutnyttelsen av anadrom laksefisk

Slik utvalget vurderer situasjonen er det først og fremst følgende tiltak eller inngrep som kan bidra til å videre-utvikle næringsutnyttelsen av den anadrome laksefisken i vassdraget:

- 1 Endring av fisketiden og tilpasninger for det fiske som har størst næringsmessig betydning
- 2 Økt oppvandring av laks og ørret i vassdraget ved å redusere fiske i fjorden
- 3 Øke næringsbasert laksefiske på bekostning av den lokale rekreasjonsmulighet

Disse momenter er nærmere kommentert nedenfor

6.3.1.1 Endring av fisketiden

Nyttbar fisketid er sentral sett i relasjon til fiskets næringsmessige betydning. Det er i prinsippet to ting som kan gjøres med denne med mulige positive effekter; - det er å justere tidspunktet for når fisket starter og slutter, og det er å forlenge hele fiskesesongen.

Fiskesesongen er pr. idag fra 14.06 til 14.09, og holder seg slik sett innenfor den ordinære tidsrammen på tre måneder. Sett i forhold til andre vassdrag er fisket forskjøvet slik at start og avslutning skjer 14 dager senere enn i andre vassdrag.

Nåværende fiskesesong utnytter ikke fiskemulighetene etter sjørret og tidlig oppvandrende laks ultimo mai og primo juni, på den annen side utnytter man fiskemulighetene etter sent oppvandrende laks.

Sett i relasjon til de svært varierende vannforholdene man kan oppleve tidlig i sesongen synes det fordelaktig å prioritere høstfiske slik man nå gjør fremfor å forskyve fiskesesongen til fordel for vårfiske.

En forlengelse av fiskesesongen vil åpne for flere muligheter til å fiske, og dette vil være positivt av hensynet til næringsvirksomhet.

I praksis vil det dog være begrenset hvor mye sesongen kan utvides sett i relasjon til vannføring, værforhold og fiskens overgang til gytedrakt. Det vil derfor sannsynligvis ikke være praktisk mulig å starte fisket før 15.05 eller avslutte dette etter 01.10.

6.3.1.2 Tiltak for økt oppvandring i elven

Som tidligere nevnt er det avgjørende for laksestammen at man har nok gytende villaks til å utnytte hele potensialet for reproduksjon i vassdraget. Men det nødvendige antall laks for å oppnå dette er imidlertid vesentlig lavere enn den fisketetthet som er ønskelig for å gjøre vassdraget attraktivt for rekreasjon og sportsfiske samt for å skape de beste forutsetninger for næringsutvikling.

Det er grunn til å tro at minst to ulike forhold kan øke oppvandringen i elven. Det ene er å tilføre vassdraget flere utvandrende smolt enn det vassdraget selv kan produsere f.eks. ved utsetting av yngel i oppvekstområder som pr. idag ikke blir fullt utnyttet. Det kan her være grunn til å peke på det potensialet som ligger i å utnytte oppvekst-forholdene i øvre deler av Hendeelva.

Det andre tiltaket for å sikre økt oppvandring er å redusere beskatningen av laks i fjorden utenfor elvemunningen. Dette kan f.eks. skje ved at det inngås leieavtaler med rettighetshaverne til dette fisket slik at disse er sikret en økonomisk kompensasjon for ikke å utøve kilenot- og krokarnfiske.

6.3.1.3 Økt næringsbasert fiske på bekostning av lokalt fiske

Eksisterende ordning i Moselva er slik at lokale fiskere fisker med en stang parallelt med næringsfiske gjennom hele uken og med 8 stenger fra lørdag til søndag.

Hvis det lokale fisket fra lørdag til søndag erstattes med næringsfiske vil dette kunne bidra med økte brutto inntekter på ca 10.000,- kr/døgn (weekend) og økt sysselsetting tilsvarende omlag 30 timer pr weekend. Totalt utgjør dette anslagsvis ¼ årsverk.

Tross økte muligheter til næringsbasert fiske og lokal sysselsetting vurderer man det slik at de lokale fiskeres rekreasjonsmuligheter bør søkes opprettholdt på dagens nivå.

6.3.2 Utnyttelse av innlandsfiske

Slik utvalget vurderer situasjonen er det først og fremst følgende tiltak som kan være aktuelle for å bidra til bedret utnyttelse av innlandsfiskeressursene:

- 1 Tilpasninger i fiskereglene for vassdraget
- 2 Utvikle «produkter» rettet mot innlandsfisk
- 3 Utvikle et næringsfiske

6.3.2.1 Tilpasninger i fiskereglene for vassdraget

Gjeldende fiskeregler for Salvassdraget har først og fremst hatt fokus på det å bevare anadrom laksefisk. Man har derfor i liten grad tilgodesett forvaltningen av innlandsfiskeartene samt tilhørende sportsfiske.

God forvaltning av innlandsfisk vil i Salvassdraget betinge omfattende bruk av garn for å kontrollere størrelsen på bestandene. Det er derfor nødvendig å finne frem til ordninger som i forhold til redskapsbruk, tid og/eller område kan gi betydelige fangster av innlandsfisk uten at den anadrome laksefisken påvirkes i nevneverdig grad.

Garn skal i henhold til gjeldende regler brukes slik at disse står nedsenket. Driftsplanutvalget mener det er riktig å videreføre denne praksis.

I tillegg til dette er driftsplanutvalget at den oppfatning at det også er av stor betydning å styre tid og sted hva angår garnfiske for å unngå at anadrom laksefisk blir tatt av garn.

Konkret foreslår man ordinært garnfiske begrenset til perioden 15.06 - 31.08 med en restriktiv sone rundt elveos og i mindre vann. Videre foreslås det utvidet fisketid i nærmere definerte soner på andre tider av året hvor slikt garnfiske ikke kommer i konflikt med laksen.

6.3.2.2 Utvikle «produkter» mot innlandsfisket

I tillegg til at regelverket i større grad bør åpne for innlandsfiske er det også viktig at denne rekreasjonsmuligheten «synliggjøres».

Dette kan f.eks. skje ved at det utvikles «produkter» som er tilrettelagt for innlandsfiske og som kan markedsføres og selges.

Et slikt «produkt» kan være «høstfiske etter røye». Dette produktet kan f.eks. bestå av fiske, båt og losji fra fredag til søndag i perioden 15.09 til 31.12 hvor det tillates å fiske med et ubegrenset antall garn i nærmere definerte soner.

Riktig priset kan dette både være en forsiktig næringsmessig utnyttelse av innlandsfiske kombinert med positive forvaltningsmessige virkninger.

Det finnes også rikelig med ål i vassdraget, og kanhende vil det også være mulig å bygge opp produkter ved fangst av denne under utvandringen om høsten.

Kanhende bør man også være åpne for å utvikle kombinasjonsprodukter, f.eks. både røye og ål, sammensatt med flere tilleggssytelser.

6.3.2.3 Utvikle et næringsfiske

Ovenfor har begrepet næringsbasert fiske først og fremst vært relatert til naturbasert reiseliv hvor det selges opplevelser og ikke antall kilo fisk.

Størrelsen på vannene i vassdraget bør imidlertid også gjøre det naturlig å vurdere mulighetene for næringsfiske basert på antall kilo fangst, og hvor slikt fiske kanskje drives i kombinasjon med at det også selges opplevelser.

Vekslende og til dels negative erfaringer fra andre innlandsvassdrag i Namdalen gjør imidlertid at driftsplanutvalget tror slik eventuell virksomhet bare bør iverksettes etter at det er foretatt nærmere undersøkelser rundt produksjons- og markedsforhold.

6.3.3 Forbedrede rekreasjonsmuligheter for korttidsbesøkende i vassdraget

Slik utvalget vurderer situasjonen er det først og fremst følgende tiltak eller inngrep som kan bidra til å forbedre rekreasjonsmulighetene for korttidsbesøkende i vassdraget:

- 1 Forbedret adkomst via reiselivsanlegg med bl.a. båtutleie på Salsnes
- 2 Forbedret adkomst via skogsbilveier
- 3 Lavere fiskekortpris
- 4 Åpning for kortsalg i Moselva / Straumen / Hendeelva / Sakselva
- 5 Samlet fiskekortordning for hele vassdraget

6.3.3.1 Reiselivsanlegg med bl.a. båtutleie på Salsnes

Vassdragets begrensede tilgjengelighet er et vesentlig hinder for at tilfeldig korttidsbesøkende kan benytte områdene til rekreasjon. Utvalget mener dette kan avhjelpes ved at det etableres et reiselivsanlegg med bl.a. båtutleie på Salsnes.

Når man poengterer at Salsnes bør være stedet for etablering av et slikt anlegg har dette sammenheng med at et sentralt anlegg vil forenkle forebyggende tiltak mot sykdomsspredning, videre vil mulighetene for sysselsetting og næringsutvikling være størst hvis dette etableres i tilknytning til et større tettsted.

Det er lite sannsynlig at omfanget av båtutleie alene kan forsvare faste kostnader ved bemanning av en utleieordning. Det beste ville derfor være om slik utleie kunne drives i kombinasjon med annen virksomhet i tilknytning utleiehavnen.

Alternativt kan man se for seg at håndtering av bestillinger, nøkler og andre praktiske gjøremål kan skje fra et eksisterende servicepunkt i nærheten av utleiehavnen, f.eks. fra Strandstua.

6.3.3.2 Adkomst via skogsbilveier

Bruk av eksisterende skogsbilveier kan være et alternativ for bedret adkomst inn til sentrale deler av vassdraget. Hendeveien med adkomst via Botnan er den traseen som dekker den største delen av vassdraget, videre kan man eventuelt også benytte Storrassveien med utgangspunkt i Kystriksveien midt mellom Salsnes og Briksillan.

Driftsplanutvalget vurderer det slik at fri bruk av skogsbilveier for bedret adkomst til vassdraget innebærer følgende fordeler og ulemper:

Fordelene vil først og fremst være forenklet og fleksibel adkomst uavhengig av værforhold. Det vil ikke være noen kapasitetsbegrensning slik man eventuelt ville kunne oppleve ved båtutleie.

Ulempene vil først og fremst være økt biltrafikk i et ellers forholdsvis uberørt område, noe som må sies å være svært negativt for miljøet. Bruk av skogsbilveier for adkomst vil videre innebære at man får mange innfartsporter til området med påfølgende ulemper mht. eventuell næringsutvikling, oversikt og kontroll f.eks. i forhold til tiltak for å hindre sykdomsspredning mv.

Sett fra grunneiers synspunkt er det heller ikke ønskelig med økt og lite kontrollerbar biltrafikk i området. Bakgrunnen for dette er bl.a. veivedlikehold samt økt fare for skade på bygninger og utstyr.

Et spesielt moment er også gjeldende avtaler i vegsameiet Røykliveien hvor det er forutsatt at Hendeveien skal være stengt for allmen ferdsel.

Samlet sett vurderer derfor driftsplanutvalget bedret adkomst via skogsbilveinettet som et ikke ønsket virkemiddel for å øke rekreasjonsmulighetene for korttids besøkende.

6.3.3.3 Lavere fiskekortpris

Gjeldende fiskekortpriser fremgår av **vedlegg C**. Dette innebærer at en familie på 2 voksne og 2 barn som besøker vassdraget for en weekend må betale ialt kr. 150,- for fiske med håndsnøre. I tillegg kommer at fiskeravgift til staten på være betalt med ialt kr. 360,-, eller med kr. 120,- hvis det bare drives innlandsfiske.

En reduksjon i selve fiskekortprisen vil således ha begrenset betydning i forhold til de samlede kostnadene for familien. Utvalget er således av den oppfatning at selve kortprisen i seg selv ikke kan sies å være til hinder for korttidsbesøkende.

Fiskeravgiftens relativt store andel av totalkostnadene spesielt hva angår vassdrag med laks innebærer imidlertid at driftsplanutvalget mener man bør anmode om mer tilpassede avgiftsordninger for familier og korttidsbesøkende i forbindelse med laksefiske.

6.3.3.4 Åpning for fiskekortsalg i Moselva og Straumen

Både Moselva og Straumen ved Strømmen ligger ved offentlig bilvei. Sett i forhold til problematikken med adkomst kunne det derfor være et alternativ å åpne for noen grad av fiskekortsalg i disse elvene.

Hva gjelder Moselva er denne pr. idag fullt utnyttet først og fremst i forbindelse med etablert reiselivsanlegg på Salsnes, og delvis av lokale fiskere når det ikke er gjester ved reiselivs-anlegget.

Fiskekortsalg til korttidsbesøkende vil derfor redusere den lokale næringsvirksomhet og/eller den lokale rekreasjon. Driftsplanutvalget er derfor av den oppfatning at det ikke er ønskelig med fiskekortsalg i Moselva.

Om man skulle komme til en ordning med forlenget fiske i nedre del av Moselva i siste del av september bør man imidlertid vurdere om dette kan danne grunnlag for noe kortsalg.

Hva gjelder Straumen benyttes denne pr. i dag bare i tilknytning til utleie av Øvre Strømmen Gård. I de periodene da gården ikke er utleid ligger derfor disse elvene ubenyttede mht. fiske.

Driftsplanutvalget er av den oppfatning at man her bør vurdere å etablere en fiskekortordning for de perioder av sesongen da elva ikke benyttes til annen næringsvirksomhet forutsatt at man kan finne frem til en hensiktsmessig administrasjon av en slik ordning.

6.3.3.5 Felles fiskekort for hele vassdraget

På rettighetshaversiden er Salvassdraget dominert av Fa. Albert Collett, - i tillegg finnes det flere mindre rettighetshavere i den nordvestre endre av Salvatnet. Pr. idag er det bare Fa. Albert Collett som selger fiskekort i vassdraget, de øvrige rettighetshavere har ingen etablert ordning for utleie av fiske hver for seg eller samlet.

Et felles fiskekort for hele vassdraget ville vært en fordel sett i forhold til det å bedre fiskemulighetene. Videre ville en felles kortordning gjøre det enklere for dem som allerede kjøper kort idet man da ikke trenger å forholde seg til ulike «fiskesoner» og kanskje også forskjellig regelverk.

På den annen side er Salvassdraget såvidt stort og de arealer som allerede omfattes av Fa. Albert Collett's fiskekortordning såvidt omfattende at en fellesordning sannsynligvis ikke vil ha noen særlig praktisk betydning for de korttidsbesøkendes fiskemuligheter. En slik eventuell ordning vil muligvis kunne ha størst nytte sett i relasjon til samordning av forvaltningsstrategier for vassdraget.

Driftsplanutvalget er derfor av den oppfatning at felles kortordning sannsynligvis må sies å kunne virke positivt for fiskemulighetene i vassdraget, men at nytten av et slikt tiltak vil være såvidt beskjedne at dette ikke bør være noen prioritert oppgave i den nåværende situasjon.

6.4 Delplan økonomi

Under delplan for biologi og delplan for næring og rekreasjon er det skissert ulike tiltak som betinger betydelige utgifter ved eventuell gjennomføring.

Under dette avsnittet har man innledningsvis skissert antatte kostnader ved de ulike tiltak innenfor de to delplaner nevnt ovenfor. Dernest er samtlige tiltak forsøkt prioritert hensyn tatt til aktuelle kostnader før man til slutt har skissert forslag til finansiering av tiltakene.

6.4.1 Kostnader ved gjennomføring av biologisk delplan

Basert på konklusjonene i ovenstående avsnitt ser således driftsplanutvalget for seg følgende tiltak i prioritert rekkefølge, og med tilhørende forventede kostnader for gjennomføring:

- Bygdeutviklingsfondet
- 3.person
- bank

De ulike finansieringskilders motivasjon for å bidra til gjennomføring av de ulike tiltak foreslått ovenfor må forventes å variere. Driftsplanutvalget har lagt til grunn følgende ved utforming av finansierungsplanen:

Rettighetshaverne vil i utgangspunktet prioritere tiltak som kan påvirke eiendommens inntjening på kort eller på lang sikt. Man vil således være orientert mot en sikker forvaltningen av stammen av innlandsfisk og anadrom laksefisk ut fra mulighetene for senere stabile fangster, og gjerne koblet opp mot mulighetene til å utvikle næring rundt dette.

Lokale fiskere som er samlet i den lokale fiskeforeningen må i utgangspunktet forventes å være opptatt av medlemmenes muligheter til å fiske til rimelige priser, dernest også muligheten av å bevare fiskemulighetene for kommende generasjoner.

Fiskefondet må forventes først og fremst å skulle bidra til den langsiktige bevaringen av laks- og ørretstammen i vassdraget

Kommunen har tradisjonelt vært opptatt av næringsutvikling med tilhørende lokal sysselsetting samt rekreasjonsmuligheter for kommunens egne innbyggere.

Bygdeutviklingsfondet har som formål å bidra til næringsutvikling i bygdene, og vil i denne sammenheng kunne være en aktuell finansieringskilde i forbindelse med utvikling av rent næringsfiske eller naturbasert reiseliv.

Med 3.person tenker man på den som ønsker å etablere egen virksomhet uten selv å være rettighetshaver. Denne vil først og fremst måtte tenke på kortsiktig økonomi.

Bank er den som bidrar med ekstern finansiering mot sikkerhet basert på en vurdering av at prosjektet tilfredsstiller vurderinger av risiko og lønnsomhet.

6.4.4 Endelig prioritering av tiltak

Med bakgrunn i den ønskede prioritering av tiltak nevnt under delplan for biologi og delplan for næring og rekreasjon, har driftsplanutvalget nedenfor skissert den endelige prioritering av tiltak ut fra forventede kostnader og muligheter for å finansiert gjennomføringen av disse:

Tiltak	Finansieres av	Investering	Årlig dr.kost.
A) Rev.fiskeregler inkl. nye kart	Rettighetshavere Fiskefondet	5.000,- 5.000,-	0,-
B) Kontroll av mulige smittekilder	Rettighetshaverne Lokale fiskere Fiskefondet Kommunen	10.000,- 0,- 30.000,- 6.000,-	4.000,- 1.000,- 0,- 0,-
C) Gjenutsetting laks oppstrøms Kvernfossen	Rettighetshavere Lokale fiskere	5.000,- 0,-	2.500,- 2.500,-
D) Forsøksordning med kilnotfangst av oppdrettslaks	Rettighetshavere Lokale fiskere Fiskefondet	0,- 0,- 10.000,-	4.000,- 4.000,- 0,-
E) Nye produkter innlandsfiske	Rettighetshavere	10.000,-	0,-
F) Kortsalgssordning i Strauman	Ingen	0,-	0,-
G) Utvikling av lokal stamme av sjørøye	Rettighetshavere Lokale fiskere	2.500,- 2.500,-	0,- 0,-
H) Ren båtutleie i Salsvann	Kommunen	30.000,-	0,-
I) Leie av kilenotstøer	Rettighetshavere	0,-	30.000,-
J) <u>Ombygging av elver m/terskler etc.</u>	Rettighetshavere Fiskefondet	150.000,- 50.000,-	0,- 0,-
K) Etablering av næringsfiske med en arbeidsplass	3.person kommunen BU-fondet	70.000,- 30.000,- 100.000,-	0,- 0,- 0,-
L) Etablering av reiselivsanlegg	3.person BU-fondet Bank	500.000,- 500.000,- 500.000,-	0,- 0,- 0,-
M) Etablering av nytt klekkeri	Rettighetshavere BU-fondet Fiskefondet Kommunen Lokale fiskere (dugnad)	100.000,- 100.000,- 200.000,- 50.000,- 50.000,-	25.000,- 0,- 0,- 0,- 25.000,-

7.0 Handlingsplan

Basert på rangering av tiltak nevnt under punkt 6.4.4 har driftsplanutvalget kommet frem til en anbefalt handlingsplan som følger:

7.1 Tiltak driftsplanutvalget ønsker å gjennomføre i løpet av 1999

Revisjon av gjeldende fiskeregler for vassdraget er, slik driftsplanutvalget ser det, det viktigste enkelttiltak som kan gjennomføres meget raskt og med beskjeden ressursinnsats. Ut fra de mer prinsipielle avveininger som vil måtte ligge til grunn for utforming av forslag til nye regler ønsker driftsplanutvalget å forestå dette arbeidet i egen regi, og man ser derfor for seg følgende;

Tiltak	Detaljplaner	Finansiering	Endelig avklaring/vedtak	Iverksetting/Utføring
A) Reviderte fiskeregler	Planutvalget	Rettighets-havere	Fylkesmannen og evt. DN	Rettighetshavere

7.2 Tiltak andre aktører bør ha som mål å gjennomføre i løpet av 2000

Både av hensyn til viktighet og beskjedne krav til ressurser mener planutvalget at man bør gjennomføre tiltakene fra punkt B til og med punkt E i løpet av 1999. - Rask gjennomføring betinger at man allerede nå også avklarer de videre arbeidsoppgaver med å få gjennomført tiltakene, og man foreslår derfor følgende:

Tiltak	Detaljplaner	Finansiering	Endelig avklaring/vedtak	Iverksetting/Utføring
B) Kontroll med smitte-kilder	FAC og lokale fiskere	FAC	Kommune og Vegvesenet	FAC lokale fiskere
C) Gjenutsetting laks oppstrøms Kvernfossen	FAC og lokale fiskere	FAC lokale fiskere	Fylkesmannen	FAC og lokale fiskere
D) Forsøks-ordning kilnotfangst oppdrettslaks	Fylkesmannen	Fiskefondet	Fylkesmannen	Rettighetshavere lokale fiskere
E) Nye prod. innlandsfiske	FAC	FAC	Fylkesmannen mht. spes. regler	FAC

7.3 Tiltak med behov for bearbeiding og mulig realisering etter 2000

Av hensyn til ressurstilgang, forventet behandlingstid i forvaltningen og behovet for å involvere flere aktører som man delvis pr. idag ikke vet hvem er, - vil deler av de foreslåtte tiltak bare kunne gjennomføres sett i et litt lengre tidsperspektiv. Slik driftsplanutvalget vurderer situasjonen inkluderer dette tiltakene fra og med F til og med L.

Driftsplanutvalget vil i forhold til disse tiltakene begrense seg til angi de langsiktige mål i håp om at noen tar tak i det som er skissert

7.4 Styringsgruppe og sekretariat for den videre prosess

Driftsplanutvalget er av den oppfatning av det må etableres en styringsgruppe med et tilhørende sekretariat for å bidra til at de kortsiktige planer blir gjennomført, og til å nøre opp under den langsiktige prosess som er nødvendig for å modne noen av de tiltakene som kan være aktuelle sett i et lengre perspektiv.

Styringsgruppen vil også være den naturlige initiativtaker til en rullering av foreliggende driftsplan når man ser erfaringer fra gjennomførte tiltak og/eller endringer i de forutsetninger som lå til grunn ved utarbeidelsen av denne driftsplanen i 1999.

Styringsgruppa forutsettes å bestå av ialt 3 representanter og inkluderer følgende;

- 1 representant for Salsnes Jeger og Fisk
- 1 representant for Fa. Albert Collett
- 1 representant fra kommunen

Sekretariatsfunksjonen forutsettes dekket av Firma Albert Collett.

Storhølen i Moselva

FISKEKORTPRISER 1998

	Stang Basiskort	Oter - 1 stk. Påbyggingskort	Garn - 2 stk. Påbyggingskort
<u>Sesongkort</u>			
A. Familie	350	225	400
B. Enkeltperson	300	175	400
<u>Døgnkort</u>			
A. Familie	150	100	100
B. Enkeltperson	80	80	100
<u>Ukekort</u>			
A. Familie	150	130	200
B. Enkeltperson	100	100	200

Alle priser er inkl. mva.

For kjøp av garnkort må stangkort løses først, - f.eks. sesongkort 2 garn: kr.300,- + kr.400,- = kr.700,- for enkeltperson.

Utsolgte fiskekortbøker sendes til Firma Albert Collett fortløpende.

Fiskeregler legges ved.

Bangsund 10.05.98

Trygve Ebbing